

**PATIKSLINTA EINAMŲJŲ METŲ
VISUOMENĖS ŠVIETIMO BEI INFORMAVIMO
PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
KLAUSIMAIS PROGRAMA**

2015 metai
Vilnius

TURINYS

BENDROSIS NUOSTATOS.....	3
SITUACIJOS APŽVALGA	4
PROGRAMOS TIKSLAI	5
PROGRAMOS FINANSAVIMAS.....	6
NUMATOMOS VEIKLOS IR PRIEMONĖS	8

BENDROSIOS NUOSTATOS

VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ (PTO) 2012 m. įsteigė grupę Lietuvos gamintojų ir importuotojų. Šiuo metu organizacija vienija per 1450 Lietuvos įmonių.

Pagrindinės organizacijos veiklos kryptys: pakuočių atliekų tvarkymo organizavimas bei visuomenės švietimo ir informavimo veikla.

PTO pagrindiniai švietimo ir informavimo tikslai yra efektyviausiais komunikacijos kanalais ir priemonėmis skatinti gyventojus, kad pastarieji tinkamai rūšiuotų pakuočių atliekas, informuoti gamintojus ir importuotojus apie jų teises ir pareigas, susijusias su pakuočių ir pakuočių atliekų apskaita, tvarkymu bei nustatytų užduočių vykdymu, populiarinti atsakingą visuomenės ir verslo požiūrį į pakuočių atliekų tvarkymą.

Organizacija yra įsipareigojusi vykdyti bei finansuoti visuomenės švietimą ir informavimą pakuočių atliekų tvarkymo klausimais. Siekdama įgyvendinti prisiimtus įsipareigojimus ir atsižvelgdama į planuojamus resursus, Organizacijos parengė 2015 m. Visuomenės švietimo ir informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais programą (toliau – Programa).

Programoje apibrėžta esama situacija, pagrindiniai tikslai, finansavimo schema bei siūlomų priemonių taikymas ir jų įgyvendinimo laikotarpis.

SITUACIJOS APŽVALGA

VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ (PTO) inicijuotos reprezentatyvios apklausos, kurią 2014 m. spalio mėn. pabaigoje atliko bendrovė „Vilmorus“, duomenimis, nuolat visas namuose susidarancias atliekas rūšiuoja beveik 34 proc. Lietuvos gyventojų. Dar trečdalis (beveik 36 proc.) rūšiuoja kai kurias atliekas. Labiausiai rūšiuoja vyresni nei 40 m. žmonės, turintys aukštąjį išsilavinimą, gaunantys didesnes pajamas ir gyvenantys miestuose. Aktyviausiai rūšiuoja pensininkai, mažiausiai – moksleiviai ir studentai, bedarbiai.

Apklausos duomenimis, žmonės dažniausiai rūšiuoja gerai žinomas pakuočių atliekas: stiklinius butelius ir stiklainius, plastikinius butelius ir pakuotę, kartono ir popieriaus pakuotes bei laikraščius ir žurnalus.

Pagrindine priežastimi, kodėl nerūšiuojama, gyventojai įvardijo negebėjimą namuose rasti vietas, kur laikyti išrūšiuotas atliekas (net 55 proc.).

Atsižvelgiant į tyrimo duomenis bei sukaupią informaciją apie rūšiavimo situaciją visuomenėje, Programos veiklos priemonės bus orientuotos į:

- vaikų ir jaunimo rūšiavimo įgūdžių formavimą ir švietimą, nes šiuo metu ši tikslinė auditorija rūšiuoja pasyviausiai;
- individualių ir kolektyvinių rūšiavimo priemonių tinkamų naudojimų instrukcijų atnaujinimą, parengimą;
- priemones, kurios paneigtų nusistovėjusius atliekų rūšiavimo mitus bei pateiktų rūšiavimo naudą (ne tik aplinkosauginę, bet ir ekonominę);
- praktinių įgūdžių formavimą per įvairias priemones, siekiant parodyti geruosius pavyzdžius kaip patogiai ir paprastai organizuoti rūšiavimą namuose, darbe, mokykloje, darželyje.

Tikimasi, kad šių krypčių nusimatymas, leis efektyviai prisidėti prie visuomenės informavimo ir švietimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais bei jų rūšiavimo įpročių keitimo.

PROGRAMOS TIKSLAI

VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ 2015 m. visuomenės švietimo ir informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais programoje lieka, tie patys, 2014 m. tęstiniai tikslai:

- Skatinti gyventojus rūšiuoti perdirbimui tinkamas pakuočių atliekas, informuoti kaip tinkamai tai daryti.
- Informuoti gamintojus ir importuotojus, išleidžiančius į Lietuvos Respublikos vidaus rinką supakuotus gaminius apie jų teises ir pareigas, kelti jų kvalifikaciją, sąmoningumą šioje srityje, viešinti sektinus pavyzdžius.
- Skatinti bendradarbiavimą tarp gamintojų ir importuotojų, atliekų tvarkytojų, valstybės institucijų, plačiosios visuomenės ir Organizacijos pakuočių atliekų tvarkymo srityje.
- Supažindinti visuomenę su Organizacijos ir jos partnerių vykdoma veikla.

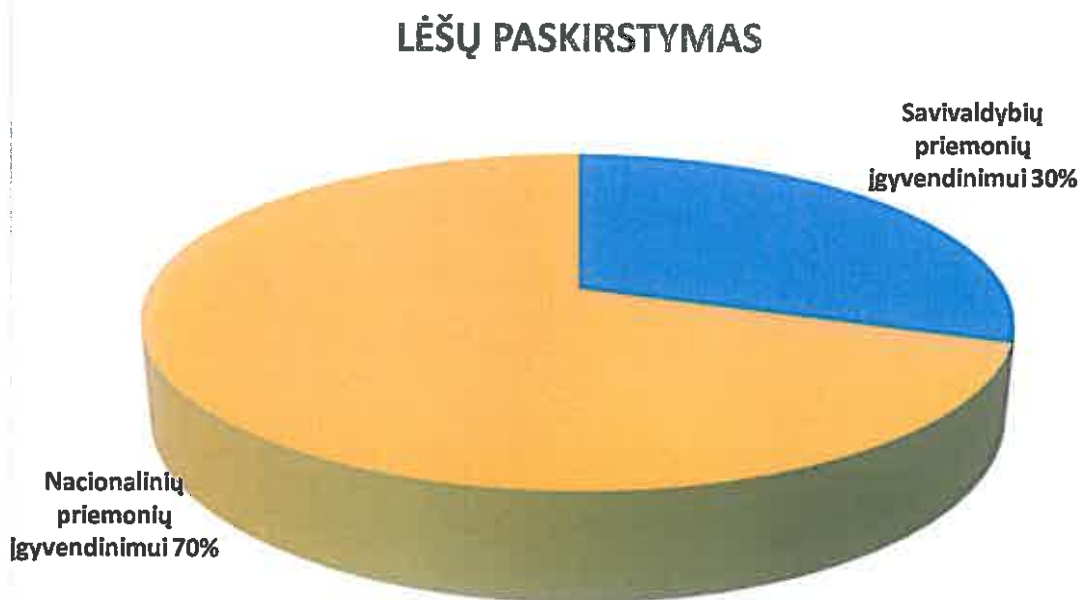
2015 m. visuomenės švietimo ir informavimo programos veiksmų programa ir priemonės nukreiptos į numatytų tikslų efektyvų vykdymą ir tęstinumo užtikrinimą.

PROGRAMOS FINANSAVIMAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3422 str. 10 d. Organizacija ne mažiau kaip 3 procentus gautų pajamų turi skirti visuomenės švietimui ir informavimui atliekų tvarkymo klausimais.

VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ visuomenės švietimo bei informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais programos įgyvendinimą nusimačiusi vykdyti tiek atskirose savivaldybėse, tiek bendrai nacionaliniu mastu. Kadangi daugelis nacionalinių numatytų priemonių puikiai „padengia“ ir regionus, atsižvelgiant į tai, savivaldybės ir nacionalinės programų priemonių įgyvendinimui lėšas (3 proc. nuo Organizacijos sukauptų lėšų) planuojama paskirstyti 30/70 proc. santykiu (žr. Schema Nr.1):

Schema Nr. 1. Organizacijos sukauptų lėšų paskirstymas, visuomenės švietimo bei informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais programos įgyvendinimui, procentais.

Siekiant, kad visose savivaldybėse švietimas pakuočių atliekų tvarkymo klausimais vyktų tolygiai ir nebūtų privilegijuotų savivaldybių, konkrečiai savivaldybei skiriamų lėšų dydis priklausys nuo konkrečios savivaldybės teritorijoje gyvenančių gyventojų skaičiaus ir bus apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$(R^* \div B) \times K = S, \text{ kur:}$$

R* – 30 proc. Organizacijos lėšų (Lt) skirtų Visuomenės švietimo ir informavimo atliekų tvarkymo klausimais savivaldybėse programos įgyvendinimui, nuo bendrų 3 procentų sukauptų lėšų, kurias organizacija gauna kaip mokesčių už pakuočių atliekų tvarkymo organizavimą iš dalininkų bei pavedimo davėjų.

B – bendras gyventojų skaičius Lietuvoje per visas 60 savivaldybių.

K – konkrečioje savivaldybėje gyvenančių gyventojų skaičius.

S – konkrečiai savivaldybei skiriamos lėšos Visuomenės švietimo ir informavimo atliekų tvarkymo klausimais savivaldybėse programos įgyvendinimui.

*Lėšų paskirstymas būtų planuojamas I metų ketvirčio pabaigoje.

Pagrindiniai švietimo ir informavimo priemonių įgyvendinimo ir finansavimo principai:

- Įgyvendinant priemones ir renkantis paslaugų teikėjus, siekiama kuo efektyvesnio lėšų panaudojimo ir optimalaus kainos ir kokybės santykio.
- Konkrečių priemonių įgyvendinimui numatytos lėšos nėra pervedamos į savivaldybių biudžetus.
- Savivaldybių švietimo priemonės planuojamos atsižvelgiant į konkrečiai savivaldybei numatomą skirti lėšų dydį.
- Jei keliamus tikslus įmanoma pasiekti numatytais nacionalinėmis priemonėmis, pirmenybė teikiama pastarosioms.
- Svarbu, kad planuojamos priemonės nedubliuotų jau numatytųjų (savivaldybės ar jos partnerių) priemonių laike ir pagal turinį bei nemažintų jų efektyvumo.

NUMATOMOS VEIKLOS IR PRIEMONĖS

Programoje numatomos priemonės bus įgyvendinamos sistemingai, derinant jas tarpusavyje. Jų įgyvendinimas bus vykdomas kaip vientisa ir koordinuota visuomenės švietimo bei informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais programa.

2015 m. programoje bus siekiama įgyvendinti tokias veiklas ir pasitelkti priemones, kurios apimtų visas Organizacijos tikslines auditorijas (žr. 2 schema) ir išsikeltus tikslus.

Schema Nr. 2. Organizacijos tikslinės auditorijos

Numatomos veiklos ir priemonės, kurias Organizacija sieks įgyvendinti visuomenės švietimo bei informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais 2015 m. programoje (žr. 1 lentelę).

Lentelė Nr. 1. Numatomos veiklos ir priemonės bei jų vykdymo laikotarpis 2015 m.

Eil. Nr.	Prieimė	Tikslinė grupė	Aprašymas	Planuojamos priemonės apimtis	Vykdymo laikotarpis 2015 m. mėnesiai				Finansavimo šaltinis	Planuojamos skiriamos lėšos (procentais)
					I	II	III	IV		
1.	TV laidų ciklas „Virtuvės istorijos“	Visuomenė	„Virtuvės istorijos“ – tai TV laida apie kulinariją, įdomius pašnekovus ir diskusijas įvairiomis temomis. Laidą transliuoja TV3, kiekvieną sekmadienį nuo 10 val. Šioje laidoje ne tik bus nuolat rodomas šūkis „Rūšiuoji – vadinas galvoji“, tačiau kiekvienoje laidoje bus integruota diskusija ar patarimai, skatinantys atsakingą vartojimą, pakuočių atliekų rūšiavimo įpročių skatinimą, atliekų susidarymo mažinimą ir kt.	Ne mažiau nei 10 laidų	+	+			Organizacijos narių įnašai	16 %
2.	Kampanija „Atliekų tvarkymo prioritetai“	Visuomenė, partneriai	Kampanijos tikslas – pasitelkiant kelias raiškos priemones parodyti atliekų tvarkymo prioritetus, akcentuojant atsakingą vartojimą ir prevenciją.	Ne mažiau nei 2 skirtingos viešinimo priemonės (pvz. video klipai, lauko reklama, renginiai, spauda, internetas, leidinys ir pan.)		+	+		Organizacijos narių įnašai	15 %

3.	Socialinių akcijų, projektų ir įvairių renginių rėmimas, bendradarbiavimas	Visuomenė, nariai, partneriai	Įvairūs partnerių, narių ar visuomeninių grupių organizuojamų renginių rėmimas, bendradarbiavimas	Ne mažiau nei 2 per einamuosius metus	+	+	+	Organizacijos narių įnašai	8 %
4.	Seminarai, mokymai	Nariai, partneriai	Seminarai, mokymai apie pakuočių ir jų atliekų apskaita, tvarkymo reikalavimus, aktualius teisės aktų pakeitimus ir kt.	Ne mažiau nei 5 seminarai per einamuosius metus	+	+	+	Organizacijos narių įnašai	6 %
5.	Organizacijos interneto svetainės informacijos atnaujinimas, pateikimas	Nariai, partneriai, visuomenė	Aktualios informacijos rinkimas, pateikimas ir atnaujinimas Organizacijos internetiniuose puslapiuose www.pto.lt ir www.rusiuojugalvoji.lt	Vykdoma nuolat	+	+	+	Organizacijos narių įnašai	1 %
6.	Informacinis naujienlaiškis	Nariai, partneriai	Informacinis naujienlaiškis platinamas el. paštu arba talpinamas Organizacijos internetiniame tinklapyje	Kartą per ketvirtį	+	+	+	Organizacijos narių įnašai	1 %
7.	Organizacijos metinis renginys (konferencija, forumas ar kt.)	Partneriai, nariai	Organizacijos metinis renginys skirtas pakuočių atliekų tvarkymo rezultatams aptarti, probleminių klausimų diskusijoms bei efektyvių sprendimų paieškai	1 renginys	+	+	+	Organizacijos narių įnašai	13 %
8.	Gamintojų ir/ar importuotojų informavimas pakuočių atliekų tvarkymo klausimais	Nariai	Gamintojų ir/ar importuotojų informavimas aktualiais pakuočių atliekų tvarkymo klausimais, pasikeitusiais reikalavimais ir kt. temomis	Ne mažiau nei 2 skirtingos media priemonės (spauda, internetiniai portalai, lauko reklama ir kt. priemonės).	+	+	+	Organizacijos narių įnašai	5 %

9.	Viešios nuomonės apklausos, tyrimai	Visuomenė,	Siekiant stebėti kaip keičiasi visuomenės rūšiavimo įpročiai, Organizacija nuo 2013 m. kasmet atlieka reprezentatyvius visuomenės apklausas. Šią tęstinę veiklą planuojama tęsti ir 2015 m.	Bent viena reprezentatyvi apklausa per einamuosius metus		+	+	Organizacijos narių įnašai	3 %
10.	Rezervas	Visuomenė, nariai, partneriai	Įvairios papildomos ir konkrečiai nenumatytos priemonės	Pagal finansines galimybes		+	+	Organizacijos narių įnašai	2 %
11.	Suderintų priemonių su konkrečia savivaldybe įgyvendinimas	Visuomenė (atskirų savivaldybių gyventojai)	Įvairios priemonės skirtos šviesti ir informuoti savivaldybių gyventojus pakuočių atliekų tvarkymo klausimais (atmininės, rekomendacijos, vietinis radijas, vietinė spauda, vietinė TV, lauko reklama, seminarai, spausdintiniai leidiniai ir kt.)	Bent po 1 priemonę kiekvienoje savivaldybėje, kuri bus iki bendradarbiavimo sutartyje numatyto termino patekusi priemonių suderinimo anketa		+	+	Organizacijos narių įnašai	30 %

*Lėšų dydžių proporcijos Visuomenės švietimo bei informavimo programos priemonėms gali kisti atsižvelgiant į Organizacijos finansines galimybes ir konkretaus projekto ar renginio apimtį.

VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“

Pagal įgaliojimą

Plėtos vadovė

Bena Razbadauskienė